

Minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
T.a.v. de heer dr. R.H.A. Plassterk
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Utrecht, 10 oktober 2014

Behandeld door: mr. A.H. Sas
Kenmerk: AS/AvV/141010
Betreft: concept wetsvoorstel opnemng van het recht op eerlijk proces in de Grondwet

Geachte heer Plassterk,

Op 28 augustus jl. is het conceptwetsvoorstel voor consultatie gepubliceerd op www.overheid.nl dat beoogt in de Grondwet het grondrecht op een eerlijk proces op te nemen. Slachtofferhulp Nederland wil graag van de gelegenheid gebruik maken om op dit voorstel te reageren.

Slachtofferhulp Nederland heeft op zich geen opmerkingen over het voorstel om het recht op een eerlijk proces in de Grondwet op te nemen. Uiteraard niet. Het recht op een eerlijk proces binnen een redelijke termijn voor een onafhankelijke en onpartijdige rechter, verdient verankering in de Grondwet. Het verwondert echter dat in de conceptmemorie van toelichting het woord 'slachtoffer' niet voorkomt. De toelichting is voor zover het strafrecht betreft volledig in de sleutel van het belang op een eerlijk proces van de verdachte gezet. In de toelichting wordt wel één maal de benadeelde partij genoemd (p. 14). Daar wordt in verband met de eis van berechting binnen een redelijk termijn gesteld dat: "(...) de mate van onzekerheid waarmee een verdachte en (in mindere mate) een benadeelde partij in een geschil moet leven zoveel mogelijk moet worden beperkt." Hiermee wordt de suggestie gewekt, in navolging van de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, dat alleen als er een financieel belang van het slachtoffer mee is gemoeid, hij belang heeft bij een eerlijk proces in de zin van berechting binnen een redelijke termijn.¹

De benadering in de conceptmemorie komt gedateerd voor en doet geen recht aan de ontwikkeling die de positie van het slachtoffer binnen het strafrecht met name in Nederland heeft doorgemaakt. Een misdrijf wordt niet alleen meer gezien als een inbreuk op de publieke rechtsorde, maar toch vooral ook als ernstige schending van de rechten van het slachtoffer.² Meestal schending van zijn persoonlijke levenssfeer of lichamelijke integriteit. Deze schending vereist een reactie van de overheid, maar niet zonder dat het slachtoffer de mogelijkheid heeft om daarbij betrokken te zijn.

¹ *Perez t. Frankrijk*, EHRM 12 februari 2004, nr. 47287/99, NJ 2005/12. Zie voor kritiek op deze benadering van het EHRM: S. Trechsel, *Human Rights in Criminal Proceedings*, Oxford University Press 2005, p. 38-42.

² M.S. Groenhuijsen, 'Slachtoffers van misdrijven in het recht en in de Victimologie. Verslag van een intellectuele zoektocht', in: *Delikt en Delinkwent* 2008, afl. 2, p. 128-129.
Zo ook: Visiedocument van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie: *Recht doen aan slachtoffers*, 2013, p. 16, bijlage bij: *Kamerstukken II 2012/13*, 33552, nr. 2 (brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie).

Blad: 2

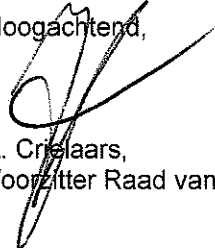
Ons kenmerk: AS/AvV/141010

Deze verandering in het denken heeft er toe geleid dat het slachtoffer met de invoering van de Wet ter versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces een eigenstandige positie gekregen in het strafproces.³ Deze positie volgt overigens ook uit de EU Richtlijn minimumnormen voor slachtoffers.⁴ Zo heeft een slachtoffer recht op een correcte bejegening (art. 51a lid 2 en art. 288a lid 2 Sv), heeft hij recht op informatie over de voortgang van de procedure (art. 51a lid 3 Sv), kan hij kennisnemen van de processtukken (art. 51b lid 1 Sv), kan hij stukken aan het dossier toevoegen (art. 51b lid 2 Sv) en heeft hij in bepaalde gevallen spreekrecht (art. 51e Sv). Deze versterkte positie geeft uitdrukking aan het feit dat het slachtoffer, los van een eventuele vordering tot schadevergoeding, ook belang heeft om als procesdeelnemer met rechten bij de strafrechtelijke procedure te zijn betrokken.

De veranderde positie van het slachtoffer in de strafrechtelijke procedure verdient verankering in de Grondwet en dient onder het op te nemen grondrecht op een eerlijk proces te worden gebracht. Dit zou kunnen worden bereikt door in de memorie van toelichting op te nemen dat ook het slachtoffer, onafhankelijk van de vraag of hij zich heeft gevoegd als benadeelde partij, recht heeft op een eerlijk proces. En dat het recht op een eerlijk proces voor het slachtoffer, naast berechting binnen een redelijke termijn voor een onafhankelijke en onpartijdige rechter, tevens het recht omvat om als procesdeelnemer met rechten bij de strafrechtelijke procedure te worden betrokken. Hiermee zou de Grondwet met de opneming van het recht op een eerlijk proces werkelijk aan de eisen van deze tijd tegemoet komen.

Naar ik aanneem heb ik u hiermee voldoende geïnformeerd. Uiteraard zijn wij altijd bereid ons standpunt nader toe te lichten.

Hoogachtend,

A. Crislaars,
Voorzitter Raad van Bestuur

c.c. Minister-President, Minister van Algemene Zaken
Minister van Veiligheid en Justitie

³ Rechtdoen aan slachtoffers, p. 13.

⁴ Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ (*Pb EU* 2012, L 315/57).